

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Безлюдний О. І.

« 27 »

2017 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ «Соціально-правовий захист»

Галузь знань: 23 Соціальна робота.
Спеціальність: 231 Соціальна робота
Третій (освітньо-науковий) рівень

Умань-2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного екзамену з соціально-правового захисту є перевірка знань та вмінь абітурієнтів.

Абітурієнт повинен **знати**:

- нормативно-правові та підзаконні акти що стосуються захисту прав громадян;
- законодавчу базу соціально-правового захисту прав людини в Україні;
- напрямки соціальної діяльності у сфері соціально-правового захисту особистості;
- основні методологічні засади соціально-правової роботи соціального працівника;
- особливості діяльності закладів соціального захисту різних категорій населення;
- структуру та організаційно-правові форми захисту прав людини на соціальне забезпечення та соціальний захист.

Абітурієнт повинен **вміти**:

- аналізувати та розкривати зміст нормативно-правових актів щодо захисту прав особистості;
- користуватися основними документами стосовно правового захисту;
- тлумачити нормативно-правові акти на користь прав та інтересів громадян.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ знань і вмінь абітурієнтів під час вступного випробування

Високий рівень	
195,2 – 200,0	абітурієнт ґрунтовно, повно та послідовно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень та з власного

	соціально-педагогічного досвіду.
190,5- 194,3	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень та з власного соціально-педагогічного досвіду.
181,0 - 189,5	абітурієнт ґрунтовно і повно викладає навчально-науковий матеріал, володіє методами дослідження, уміє виділити теоретичне і фактичне в матеріалі; виявляє повне розуміння матеріалу, обізнаний з теоретичними підходами і концепціями, логічно і послідовно обґрунтовує свої думки; глибоко розкриває суть питання, застосовує теоретичні знання для аналізу соціально-педагогічних явищ, наводить приклади соціально-педагогічних досліджень.
Достатній рівень	
171,5 – 180,0	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки, виявляє частково евристичний інтерес.
162,0 - 170,5	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал, робить власні висновки.
152,5 – 161,1	абітурієнт виявляє достатні знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає деякі помилки, які сам виправляє; у відповіді є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і незначні порушення норм літературної мови. Абітурієнт уміє зіставляти та узагальнювати засвоєний матеріал.

Середній рівень	
143,0 – 151,6	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні. Абітурієнт частково розкриває питання при допомозі викладача.
133,5 – 142,1	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає помилки в мовленнєвому оформленні.
124,0 – 132,6	абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, але допускає значні помилки у викладі матеріалу, які свідчать про недостатньо глибоке засвоєння теоретичних понять; володіє матеріалом на репродуктивному рівні, демонструє початкові вміння; допускає значні помилки в мовленнєвому оформленні.
Низький рівень	
118,0 – 123,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає порушення норми літературної мови.
112,0 – 117,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; непослідовно і невпевнено відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови
106,0 – 111,4	абітурієнт виявляє поверхові знання навчальної програми; не вміє виділити теоретичний і фактичний матеріал; неправильно відповідає на запитання; допускає грубі порушення норми літературної мови.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ «СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ»

ПРАВО ЛЮДИНИ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ

Тема 1. Правові відносини в Україні. Система права

Соціальні норми. Взаємозв'язок права і моралі. Поняття права, його джерела. Правовідносини, їх структура. Поняття законодавства, його структура. Правопорушення, їх причини; відповідальність за порушення законодавства.

Тема 2. Право соціального захисту як галузь права і науки

Співвідношення понять «соціальний захист», «соціальне забезпечення», «соціальне страхування», «соціальна політика». Структура соціального захисту.

Тема 3. Право соціального захисту в системі національного права України

Право соціального захисту і соціальне право. Право соціального захисту і трудове право. Право соціального захисту і медичне право.

Тема 4. Соціальний захист і конституційні гарантії його здійснення

Конституція України – гарант соціальних, економічних та культурних прав людини. Конституційні права і обов'язки людини в Україні.

Тема 5. Соціально-забезпечувальні правовідносини

Суб'єкти та об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин.

Тема 5. Сучасний стан та реформування сфери соціального захисту в Україні: правові питання

Основні напрями реформування законодавства України про соціальний захист, соціальне забезпечення. Проблеми реформування державної системи соціальних пільг в Україні. Реформування соціальних допомог.

ЗАКОНОДАВЧІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

Тема 1. Соціальне обслуговування

Суть поняття «соціальне обслуговування», його принципи. Соціальні послуги. Соціальне обслуговування громадян похилого віку та одиноких непрацездатних громадян на дому.

Тема 2. Правове регулювання соціальних пенсій в Україні

Поняття та правові ознаки спеціальних пенсій і пенсійне забезпечення військовослужбовців, пенсійне забезпечення державних службовців, науково-педагогічних працівників. Правове регулювання пенсій за особливі заслуги перед Україною.

Тема 3. Соціальна політика та соціальний захист інвалідів в Україні

Законодавча база соціального захисту громадян з функціональними обмеженнями в Україні. Документи про правовий захист дітей-інвалідів. Пенсійне забезпечення інвалідів.

Тема 4. Соціальний захист безробітних та малозабезпечених громадян в Україні

Безробіття як соціальне явище. Правовий статус безробітних. Порядок визначення громадянина безробітним. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.

Тема 5. Соціальний захист людей похилого віку

Законодавче підґрунтя забезпечення старості. Пенсійне забезпечення різних категорій пенсіонерів (ветеранів війни, дітей війни, ветеранів праці). Заклади соціального захисту людей похилого віку. Соціально-медичні установи соціального захисту населення (будинки-інтернати для громадян похилого віку та інвалідів, пансіонат для ветеранів війни та праці). Територіальний центр соціального обслуговування населення.

Тема 6. Законодавче забезпечення соціально-правового захисту дітей і молоді в Україні

Значення понять: «права дитини», «права людини», «права сім'ї», «права членів сім'ї», «права членів сім'ї у самій сім'ї», «батьківські права і обов'язки», «правова активність», «правова культура», «правова освіта», «правова поведінка», «правосвідомість», «правове виховання» та їх тлумачення. Законодавче підґрунтя забезпечення прав дітей і молоді в Україні, охорони материнства і дитинства. Положення про Державну соціальну службу для сім'ї, дітей та молоді. Інструкція щодо порядку взаємодії відділів у справах сім'ї та молоді, служби у справах неповнолітніх, центрів соціальних служб для молоді та органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства у сім'ї. Законодавче вирішення проблем дітей-сиріт і дітей позбавлених батьківського піклування. Законодавче забезпечення житлових та майнових прав дітей. Законодавчі засади соціально-правового захисту бездоглядних і безпритульних дітей. Сучасні механізми соціально-правового захисту дітей.

АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ З НЕПОВНОЛІТНІМИ, СХИЛЬНИМИ ДО ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ

Тема 1. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації

Поняття норми і патології в соціальному розвитку людини. Поняття девіантної поведінки. Характеристики девіантної поведінки. Причини соціальних відхилень в поведінці неповнолітніх. Фактори ризику девіантної поведінки.

Тема 2. Характеристика різних видів девіантної поведінки неповнолітніх

Види делінквентної поведінки. Особливості адиктивної поведінки неповнолітніх. Поняття наркотиків та наркогенних речовин. Наркоманія, токсикоманія, алкоголізм як різновиди хімічної залежності. Ознаки узалежненої поведінки. Поняття наркозалежності. Стадії наркотичної залежності. Підліткова проституція: її причини, особливості, види. Характеристика суїцидальної поведінки. Мотиви та стадії суїцидальної поведінки неповнолітніх. Шляхи її попередження.

Тема 3. Зміст та форми профілактики девіантної поведінки неповнолітніх

Сучасні підходи до профілактики негативних явищ в молодіжному середовищі. Аналіз профілактичних моделей. Форми профілактичної роботи з дітьми та молоддю. Формування здорового способу життя як напрям соціально-педагогічної роботи. Характеристика програм з формування здорового способу життя в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні. – К.: Знання, 2005. – 381 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / За заг.ред. проф. І.Д.Звереві. – Київ, Сімферополь: Універсум, 2013.
3. Знай свої права. Правовий посібник для молоді. – К.: Всеукраїнська молодіжна організація «Молодь проти корупції», 2004. – 132 с.
4. Іванова О.Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. – К.: Видавничий дім КМ Академія, 2003.
5. Ковчина І.М. Підготовка студентів до соціально-правового захисту школярів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. А.Й. Капської, вид. 2-ге, переробл. – К.: НПУ, 2005. – 196 с.
6. Конституція України. № 254к/96-ВР, 28.06.1996, Конституція, Закон, Верховна Рада України.
7. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: науково-навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / Харченко С.Я. та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2003.

Гарант проектної групи –
завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини,
д. пед. наук, проф.

Н. М. Коляда